

Міжнародна економіка

УДК 339:330.4:65.012.8

С.Л. Дубиківський
здобувач кафедри управління
фінансово-економічною безпекою,
Університет економіки та права «КРОК»

Становлення моделей економічної безпеки країн в інформаційному суспільстві

Проаналізовано еволюцію становлення моделей економічної безпеки країн інформаційного суспільства. Сформовано узагальнені характеристики оптимальної моделі розвитку країни з інформаційною економікою. Визначено модель соціально-економічного розвитку країн з інформаційною економікою як найкращу модель економічної безпеки країни.

Ключові слова: інформаційне суспільство, інформаційна економіка, економічна безпека, модель розвитку.

С.Л. Дубиковский
соискатель кафедры управления
финансово-экономической безопасностью,
Университет экономики и права «КРОК»

Становление моделей экономической безопасности стран в эпоху информационного общества

Проанализирована эволюция становления моделей экономической безопасности стран информационного общества. Сформированы обобщенные характеристики оптимальной модели развития страны с информационной экономикой. Определена модель социально-экономического развития стран с информационной экономикой как наилучшая модель экономической безопасности страны.

Ключевые слова: информационное общество, информационная экономика, экономическая безопасность, модель развития.

S.L. Dubykivskyi
External PhD Student,
Department of Financial and Economic Security Management,
“KROK” University

The formation of the countries economic security models in the information society

The evolution of the countries economic security models in the information society was analyzed. The generalized characteristics of an optimal model of the development

of the country with the information economy were formed. The model of socio-economic development of the countries with the information economy as the best model of the country economic security was defined.

Keywords: information society, information economy, economic security, development model

Постановка проблеми

Інформаційне суспільство, як новий етап розвитку цивілізації, характеризується зростаючим значенням інформації, знань, людського капіталу та створених на їх основі інновацій, які стають основними факторами соціально-економічного розвитку. Особливості геополітики, концепцій розбудови інформаційного суспільства держав і багатокультурність відображаються у множині економіко-соціально-культурних моделей розвитку інформаційного суспільства. Аналіз генези становлення моделей країн з розвинутою інформаційною економікою є особливо актуальним. Вивчення світового досвіду дає змогу визначити узагальнені характеристики оптимальної моделі розвитку країни з інформаційною економікою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Праці зарубіжних і вітчизняних фахівців, зокрема Й. Шумпетера [1], Е. Вишневічської [2], М. Кастельса [3] і П. Хіманена [3], С. Аксенова [4], Ж. Рамазанова [5], І. Гришина [6], Т. Федорова [7], А. Чернова [8] значною мірою є теоретичною основою дослідження моделей країн з інформаційною економікою. У них розглянуто концептуальні проблеми розвитку та безпеки країн у інформаційному суспільстві.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми

Наразі виникає необхідність більш ґрунтовного висвітлення проблеми визначення узагальнених характеристик оптимальної безпечної моделі розвитку країни з інформаційною економікою.

Формулювання цілей статті

Метою дослідження є з'ясування світових тенденцій розвитку країн із розвинутою інформаційною економікою під впливом процесів, пов'язаних із розбудовою інформаційного суспільства, і визначення узагальнюючих характеристик оптимальної безпечної моделі розвитку. Об'єктом дослідження є процес становлення моделей країн з інформаційною економікою.

Виклад основного матеріалу дослідження

У світі відбуваються незворотні процеси глобальної трансформації суспільства, зумовлені динамічним розвитком і поширенням на всі сфери людського буття інформаційних технологій. Інформаційне суспільство, як новий етап розвитку цивілізації, характеризується зростаючим значенням інформації, знань, людського капіталу та створених на їх основі інновацій, які стають основними факторами економічного та соціального розвитку. Разом з цим, з'являється новий тип економіки – інформаційна економіка, яка характеризується неймовірно швидким розвитком технологічного процесу, переважанням частки у внутрішньому валовому продукті сфери інформаційних послуг над матеріальним виробництвом, інвестуванням людського капіталу, підвищенням рівня якості життя.

Наш світ різноманітний і багатокультурний. Саме особливості геополітики, концепцій розбудови інформаційного суспільства держав і різнобарвність на-

ціональних культур відображаються у множині економіко-соціально-культурних моделях розвитку інформаційного суспільства.

Слабкість економічної безпеки держави – саме незахищеність її соціально-економічної сфери, несе із собою перспективу незворотного технологічного відставання країни від світового економічного розвитку, імовірність соціального регресу та дезінтеграції суспільства. Тому, оскільки країни з розвинутою інформаційною економікою є лідерами економіко-соціального розвитку, приймемо, що їхні моделі економічного розвитку є найкращими (випереджаючими) моделями економічної безпеки.

Зростання та розвиток економіки – взаємопов'язані поняття, але розвиток є первинним і є певним базисом економічного зростання в довгостроковому періоді. Ще на початку минулого століття відомий австрійсько-американський економіст, соціолог, політолог Йозеф Шумпетер створив теорію економічного розвитку. Так, у 1911 р. у відомій науковій праці «Теорія економічного розвитку» [1] учений першим описав у економічній науці розмежування між економічним зростанням і розвитком економіки, визначив суть інновацій і класифікував їх. Згідно з Й. Шумпетером, економічне зростання – це збільшення виробництва і споживання одних і тих же товарів і послуг з часом (кількісні зміни). Економічний розвиток – перш за все новизна у виробництві, управлінні, товарах, послугах, у економіці в цілому – тобто інновації.

Отже, економічний розвиток – це створення і розвиток інноваційного сектору економіки, економічне зростання, структурні зміни в економіці, підвищення продуктивності праці та якості життя суспільства.

У економічній літературі визначають різні способи розвитку економіки, які поділяються за такими критеріями: геополітичний, формування та використання національного багатства, відношення до засобів виробництва, інституційно-координаційні особливості, роль держави у вирішенні соціально-економічних проблем, а також можливі їх співвідношення в часі та просторі [2, с. 44]. Не останню роль у виборі та розробленні моделі розвитку відіграють національно-культурні особливості, оскільки саме вони формують характер використання інформаційно-комунікаційних технологій. Загалом модель є комплексом господарських інститутів, які визначають механізми функціонування і характер господарської та соціальної систем держави.

Так, наприклад, М. Кастельс і П. Хіманен серед країн із розвинутою інформаційною економікою інформаційного суспільства виділяють: модель Силіконової долини – відкрите інформаційне суспільство, яке регулюється в основному за рахунок ринкових механізмів; сингапурська модель – авторитарне інформаційне суспільство; фінська модель – відкрите інформаційне суспільство добробуту [3, с. 26]. Також особлива увага приділяється японській моделі. Порівнюючи особливості фінського та японського шляху розвитку, Кастельс і Хіманен вважають, що політичні стратегії цих країн орієнтовані на майбутнє, наближення якого забезпечується особливою культурою швидкості та послідовним конструюванням футуристичного образу країн [3, с. 147].

Загалом, найчастіше моделі функціонування економіки поділяють за геополітичним критерієм – американську (США, Канада, Австралія), західноєвропейську (Швеція, Фінляндія, Норвегія, Німеччина, Франція та ін.) і східну (Японія, Китай, «азійські тигри»). Кожній економічній моделі притаманні свої риси і особливості, а ефективне функціонування залежить від певного ряду умов і обставин.

Американська модель соціально-економічного розвитку займає лідируючі

позиції у світі. Це модель, у якій державні функції зводяться до мінімуму, а діяльність приватних осіб – до максимуму. Усе спрямовано на глобальне заохочення підприємницької діяльності, повну лібералізацію ринку інформаційно-комунікаційних технологій. Засоби виробництва перебувають переважно у приватній власності, ринку передаються всі координаційні механізми, робиться ухил на багаті природні ресурси. Програми соціальної рівності не існує, але за рахунок часткових пільг і соціальної допомоги створюється мінімальний прийнятний життєвий рівень для малозабезпечених верств населення. Існує чітка спрямованість на досягнення особистого успіху та можливості збагачення найбільш активної частини населення.

Саме підхід масштабної лібералізації господарської діяльності сприяє пошукові, відбору та впровадженню нових шляхів соціально-економічного і науково-технічного розвитку, дає змогу захистити від негативних факторів процес структурної перебудови економіки під впливом сучасних технологічних вимог. Процес масового оновлення основних засобів виробництва, модернізації виробничого потенціалу сприяє виникненню новітніх галузей, притаманних розвиненій інформаційній економіці. Робиться наголос на розвитку інформаційних супермагістралей, їх соціальній спрямованості та вирішенні проблеми універсального обслуговування. Разом з тим, унаслідок останніх глобальних кризових явищ, американській моделі економічного розвитку стали притаманні ознаки державного регулювання.

Отже, американська модель характеризується такими особливостями [2; 5; 7]:

- стабілізація економічного розвитку, відпрацювання збалансованої макро-економічної політики з метою стійкого розвитку з урахуванням екологічних і соціальних вимог;
- сприяння зростанню продуктивності праці завдяки інноваційній політиці, заохочення державою підприємництва та створення всіх умови для розвитку бізнесу (80% нових робочих місць з'являється саме за рахунок малого бізнесу);
- сприяння розвитку освіти та підвищенню кваліфікації працівників;
- мала питома вага державної власності (на атомну енергетику, охорону здоров'я, освіту припадає створення лише 12% ВВП) і мінімальна регулююча функція держави;
- суттєва диференціація доходів населення і відсутність спрямованості внутрішньої політики на подолання майнової та соціальної нерівності між громадянами;
- забезпечення соціальної функції держави завдяки прийнятному рівню життя для малозабезпечених верств населення за рахунок оптимізації програм у сфері пенсійного і медичного страхування, підтримці сімейних цінностей;
- реалізацію позитивного ефекту від процесів глобалізації.

Сучасна західноєвропейська економіка та культура є результатом багатовікової еволюції взаємозалежних і тісно пов'язаних народів. Саме ця взаємопов'язаність стала підґрунтям для розвитку інтеграційних процесів у Європі другої половини минулого століття – створення Спільного ринку, потім ЄЕС і ЄС. Вона ж визначає характерні особливості західноєвропейської соціально орієнтованої моделі ринкової економіки та відмінності від неоліберальної американської моделі. Насамперед це проявляється у великій участі держави і державного сектору в європейській економіці. Якщо у американській моделі індивідуалізм превалює над солідарністю та є принципом і основним правилом суспільного життя, то в захіноєвропейській моделі склався відносний баланс між ними. Соціально-ринкове господарювання більш приваблює стабільністю розвитку, спрямованіс-

тю на соціальну рівність, гарантованим захистом населення. Саме така модель соціально-економічного розвитку допомогла Європі подолати повоєнну кризу та розруху.

Західноєвропейська модель по суті є неоднорідною і умовно поділяється на три групи [2, с. 45].

До першої центральноєвропейської групи відносять Німеччину, Францію, Австрію, Нідерланди, Бельгію, Швейцарію. Вона характеризується відносно високим об'ємом перерозподілу ВВП через бюджет (~ 50%), вагомою часткою державної власності на засоби виробництва, формуванням страхових фондів за рахунок роботодавців, прогнозуванням основних макроекономічних показників, значними масштабами підприємницької діяльності держави, розвиненою системою соціального партнерства, більшим використанням можливостей планового координаційного механізму за явної переваги ринкового координаційного механізму, прагненням підтримувати високу ступінь зайнятості, незначною диференціацією доходів.

Звернемо більшу увагу на соціально-економічну модель Німеччини. У повоєнні роки країна шукала шляхи розбудови та розвитку своєї соціально-економічної системи. Головним ідеологом і архітектором економічного відродження, нової економічної політики був професор Мюнхенського університету, який у подальшому став канцлером Німеччини, Людвіг Ерхард. Вільна приватна ініціатива та конкуренція за активної участі держави стали основними важелями економічного відродження країни. У результаті впровадження реформ розпочалося зростання рекордними темпами ВВП і доходів, зменшився рівень безробіття. Уже за 20 років побудоване «суспільство добробуту» стали називати «німецьким економічним дивом».

На сьогодні Німеччина займає лідируючі позиції серед найбільш розвинених країн світу. Можна сказати, що від стану її економіки багато в чому залежать темпи зростання Європейського Союзу. Так, основними характеристиками німецької моделі є [2; 5; 7]:

- вагома частка державної власності в економіці та високий рівень господарського впливу на економіку;
- прогнозування основних макроекономічних показників;
- незначна відмінність рівня доходів керівників і працівників;
- соціальна спрямованість моделі.

До другої середземноморської групи відносять країни Південної Європи – Італію, Іспанію, Грецію, Португалію. Соціальна політика цих країн здебільшого спрямована на найбільш незахищені верстви громадян і не має масштабного характеру. У порівнянні з іншими європейськими державами, навіть попри відносно невисокі податки, середземноморська група характеризується значним тіньовим сектором економіки.

До третьої групи відносять скандинавські країни – Швеція, Норвегія, Данія, Ісландія та Фінляндія. Ця група характеризується найбільш активною соціальною політикою, активним втручанням держави в процес ціноутворення, високою питомою вагою державного сектору, значними об'ємами перерозподілу національного продукту через систему бюджетів (іноді понад 50% ВВП) для забезпечення скорочення майнової нерівності, інтенсивним упровадженням технологічних інновацій, реалізацією ідеї соціальної рівності, низьким рівнем корумпованості.

Найвідомішою, ще з кінця 60-х років минулого століття, безумовно, є «шведська модель». Саме в той період у Королівстві Швеція спостерігалось

значне економічне зростання, проведення реформ і соціальна безконфліктність. Шведська модель ототожнювалася з найбільш розвинутою формою держави добробуту. Так, один із розробників моделі шведський економіст Р. Мейднер відзначав, що перш за все це модель створення суспільства добробуту з рівністю і повною зайнятістю як головними цілями, з універсальною, такою, що розповсюджується на всіх членів суспільства, системою соціального забезпечення, великим державним сектором соціальних послуг, із політикою солідарності у сфері заробітної плати й активною політикою зайнятості як сутнісними компонентами [4, с. 37]. Основну роль у забезпеченні реалізації стратегічних планів відіграла державна економічна політика. Вона відображалась у збільшенні податного навантаження, відчутному посиленні перерозподільної, соціальної та законотворчої функції держави. Надзвичайною теоретичною знахідкою творців шведської моделі є своєрідний взаємозв'язок держави з великим капіталом, у руках якого залишалася значна частка економіки країни. Так, у 1975 р. Мейднер запропонував створення фондів трудящих [5]. Метою діяльності таких фондів є поступовий, розрахований на тривалий період процес викупу трудящими у приватних власників їхніх підприємств. Для цього утворюються соціальні фонди на підприємствах (де зайнято не менше 500 осіб). Фонди формуються з відрахувань 1% заробітної плати кожного робітника, а також із надприбутків самого підприємства. Накопичені кошти перетворюються в акції, що поступово концентруються в руках трудящих. Використовувати фонди трудящих можуть спеціальні комісії, у яких є представники професійних спілок і держави. Мабуть, тільки такий підхід дає змогу без ускладнень здійснити процес поступового й раціонального усупільнення. Тобто так відбувався процес передачі всіх соціальних функцій державі. Саме концепція «функціонального соціалізму» для реалізації цієї ідеї дає змогу не створювати громіздких і незграбних структур, зберігати ринкову основу економіки, яка дозволяє їй своєчасно реагувати на запити споживачів. Демократія і принципи побудови громадянського суспільства є визначальними в цій концепції. Вона виступає як надкласове явище і включає гарантоване право на приватне життя, захищає від свавільного втручання держави [6].

Розміри соціальних витрат Швеції є найвищим у Західній Європі – вони перевищують 50% ВВП, натомість у інших західноєвропейських країнах – 1/3 ВВП, у розвинених країнах світу – 1/4.

Усі шведські державні та приватні компанії об'єднуються в галузеві та регіональні союзи, які служать механізмом формулювання і реалізації колективних інтересів капіталу на галузевому та національному рівнях.

Ще однією важливою рисою шведської моделі є спрямована політика держави на проблеми повної зайнятості та вирівнювання доходів. Результати досягалися трьома шляхами: політикою солідарності у сфері заробітної плати, рівної оплати за однакову працю; системою прогресивного оподаткування; системою всеохоплюючих державних послуг. Отже, шведську модель характеризують [4; 6]:

- соціальна спрямованість економіки;
- активне втручання держави в процес ціноутворення, встановлення фіксованих цін;
- скорочення майнової нерівності через розподіл національного доходу;
- велика питома вага державного сектору;
- турбота держави про малозабезпечені верстви населення;
- розвинене громадянське суспільство.

На особливу увагу заслуговує аналіз фінської моделі інформаційного суспільства. Фінляндія ще в минулому столітті була суто аграрною бідною північною країною і тільки у другій половині XX ст. стала на шлях створення динамічної економіки.

Останнім часом скандинавські країни досягли значних успіхів у розвитку науки і техніки. Саме Фінляндія вважається країною переможеного high-tech, а її національна інноваційна модель визнана однією з найбільш ефективних.

Державна стратегія побудови інформаційного суспільства характеризується чіткою соціальною спрямованістю. Її основним вектором є створення мережі для об'єднання всіх навчальних закладів і бібліотек для подальшого використання інформаційних технологій в освітньому процесі, забезпечення інформаційно-технологічної освіченості населення, створення в економіці передового кластера інформаційних технологій.

Фінській моделі притаманне посередництво держави між динамічною взаємодією бізнесу і суспільством. Двигуном економічного розвитку країни є кластер, який утворився навколо Nokia та інших телекомунікаційних компаній. На державу покладено дві функції: управління розвитком і дерегуляція, що передбачає підтримку лібералізації, приватизації, інновації та хакерської культури; соціальне забезпечення, включаючи стратегію соціального партнерства між працею і капіталом. Держава також докладає зусиль для збереження соціальної та етнічної однорідності суспільства. Великий державний авторитет дає змогу зберігати систему високих ставок оподаткування, оскільки громадяни впевнені, що саме це забезпечує високий рівень життя у країні.

Також держава зберігає свою головну функцію основного венчурного капіталіста, не боїться йти на ризики, пов'язані з розвитком і впровадженням новітніх технологій, активно підтримує наукові дослідження та розробки, одночасно забезпечуючи стабільність енергетичної інфраструктури країни та охорону її природного середовища. Система державного функціонування демонструє синергетичну мережеву взаємодію між державою, бізнесом і громадянами [7]. Фінляндія зробила величезний ривок уперед, покладаючись на згуртованість та зусилля свого народу, культурну ідентичність і сильне національне почуття усвідомлення образу власного майбутнього.

Серед східноазійських країн виділяють такі найбільш поширені типи моделей соціально-економічного розвитку: японський, китайський і «азійських тигрів».

Поняття «японське економічне диво» вже увійшло в історію. Успішність побудови інформаційного суспільства Японії співставляють з успіхами в цій сфері США. Найважливішими факторами їх досягнення є величезні видатки на наукові розробки і дослідження, поширення та застосування інформаційно-комунікаційних технологій у вирішенні проблем соціально-економічного розвитку країни. Відправною точкою початку «економічного дива» є підписання капітуляції Японією 1945 р. і стан повного хаосу, у якому опинилася країна після закінчення Другої світової війни. Американська окупаційна влада на чолі з генералом Д. Макартуром започаткувала та провела в країні низку реформ. А саме, були розформовані дзайбацу і прийнято антимонопольне законодавство, прийнято трудове законодавство з системою позитивного найму, проведено аграрну реформу з передачею землеволодінь фермерам. З 1949-1950 рр. у країні було проведено фінансову стабілізацію, яка вирівняла ціни зі світовими та зумовила відміну нормування продуктів. З 1949 р. започаткувалась цілеспрямовано державну політику, спрямовану на структурну перебудову з метою економічного

росту та розвитку електротехнічної та електронної галузей як пріоритетних. З 1964 р. розпочато активну фазу виробництва комп'ютерів, програмного забезпечення, і вже в 1970 р. Японія вийшла на друге місце у світі після США за обсягом ВВП [8].

На державному рівні було розроблено стратегією країни в інформаційній сфері, спрямовану на побудову максимальної кількості сумісних телекомунікаційних мереж, підготовку кваліфікованих кадрів, розвиток програмного забезпечення. Японія певний час вдало адаптовувала імпортні технології, а на сьогодні вже сама створює нові знання, технології та нову інформаційну продукцію. Стратегія втілюється в життя – повсюдно розвиваються інтернет-технології, упроваджуються мобільні технології 3 і 4G зв'язку, з'являються нові форми банківських і фінансових послуг, інтернет-магазини, мережевий ринок економічної взаємодії B2B «Business to Business».

Реалізація цієї моделі можлива лише за умов високого рівня національної свідомості, готовності громадян йти на певну самопожертву заради процвітання країни. Отже, японську модель характеризує [2; 5; 7]:

- значний рівень господарського впливу держави на основні сфери економіки;
- складання планів розвитку економіки;
- мінімальна відмінність рівня заробітної плати керівництва та працівників компаній;
- соціальна спрямованість економіки.

Китайський тип моделі, як і японський, базується на традиційних східних цінностях, однак характеризується більшим спиранням на власні природні ресурси, плановим координаційним механізмом, державною власністю на засоби виробництва, переважанням трудомістких технологій і отриманням конкурентних переваг виробленої продукції, вираженою соціальною спрямованістю. Значні державні інвестиції у сферу науково-технічних розробок, залучення великого іноземного капіталу вже дають позитивний ефект. Так, колись технологічно відстала країна перетворюється на світового лідера у секторі телекомунікацій. Разом із приходом іноземних інвестицій транснаціональних корпорацій у науководослідницьку сферу відкриваються сотні нових наукових центрів. Зокрема, у провінції Чжунгуаньцунь, розташованій на околиці Пекіна і більш відомій як «китайська силіконова долина» працює понад 500 компаній, менеджерами яких є навчені за кордоном китайці. Такий тип для забезпечення стійкого поступального розвитку економіки вдало поєднує застосування плановості та ринкових механізмів, про що свідчать зростаючі економічні показники Китаю останніх десятиріч.

В основі переходу до інформаційного суспільства «азійських тигрів» (Гонконг, Тайвань, Південна Корея і Сінгапур) лежить так звана модель економічної співпраці держави і ринку. Держава бере активну участь у створенні національної інформаційної інфраструктури та прийнятті рішень у питаннях вкладання крупного приватного капіталу. Держава займається активним вирішенням проблем рівного доступу до інформаційних ресурсів і наглядає за невідставанням країни у галузі інформаційного розвитку у зв'язку із постійно зростаючою конкуренцією у сфері виробництва та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. У цій компанії Сінгапур розраховує на особливу увагу. Його стратегічний план «Інтелектуальний острів», згідно з яким країна повинна бути покрита розвиненою інформаційною інфраструктурою для забезпечення комунікації в кожному домі, школі, робочому місці, успішно впроваджується в життя.

Усі три зазначені моделі характеризуються постійним динамічним розвитком. Останнім часом стають помітними тенденції зближення вказаних моделей. Це стосується перш за все країн Євросоюзу, де приходять до висновків про необхідність дерегулювання ринків праці, тобто послаблення впливу на соціальний стан працівників, іншими словами – до зниження деяких соціальних стандартів. Американська і японська моделі рухаються навпаки, у бік підвищення соціальних стандартів у державній політиці.

Поняття «інформаційне суспільство» досить широке, але, перш за все, включає в себе уніфіковану інформаційну індустрію, що розвивається на фоні неперервної зростаючої ролі знань та інформації у соціально-економічному контексті [8].

Аналізуючи інформацію щодо особливостей соціально-економічного розвитку країн, визначимо певні оптимальні характеристики для узагальненої безпечної моделі розвитку:

- забезпечення збереження духовно-моральних одвічних цінностей народу;
- розвиток повноцінного громадянського суспільства;
- зрозуміла та чітка стратегія соціально-економічного розвитку країни;
- високий рівень національної свідомості, готовності громадян іти на певну самопожертву заради процвітання країни;
- соціальна спрямованість економіки;
- мінімізація диференціації доходів;
- максимізація витрат на НДДКР і розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури;
- уміле поєднання державного управління та ринкових механізмів;
- ефективний менеджмент країни і бізнесу;
- забезпечення всеохоплюючої зайнятості населення;
- збереження природного середовища;
- виважена геоінформаційна політика держави.

Висновки

Процес побудови інформаційного суспільства започаткував появу нової економіки – інформаційної, яка характеризується зростаючою роллю інформації, знань і динамічним розвитком ІКТ. У роботі з'ясовано світові тенденції розвитку країн із розвинутою інформаційною економікою під впливом процесів, пов'язаних із розбудовою інформаційного суспільства; визначено узагальнюючі характеристики оптимальної безпечної моделі розвитку. Встановлено, що країни-лідери з розвинутою інформаційною економікою в якості власних ефективних моделей соціально-економічного випереджаючого розвитку мають бездоганний механізм забезпечення економічної безпеки саме за рахунок нівелювання та попередження виникнення ризиків і загроз особі, суспільству і державі.

Література

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / предисл. В. С. Автономова / Й. Шемпетер. – М.м: ЭКСМО, 2007. – 864 с. – (Антология экономической мысли). – ISBN 978-5-699-19290-8.
2. Вишнева Е. Н. Экономика и модели экономических систем стран мира : Учебное пособие / Е. Н. Вишнева. – Донецк, ДонНТУ, 2010. – 302 с.
3. Кастельс М. Информационное общество и государство благосостояния : Финская модель / М. Кастельс, П. Химанен / Пер. с англ. А. Калинина, Ю. Подороги. – М. : Логос, 2002. — 219 с.
4. Аксенов С. М. Трансформирование шведской модели социально-экономического

развития в современных условиях: дис. ... канд. экон. наук / С. М. Аксенов. – М., 2006. – 237 с.

5. Рамазанов Ж. Ш. Мировые социально-экономические модели и Россия / Ж. Ш. Рамазанов // Известия Томского политехнического университета, вестник № 6 (316), (август), – 2010. – 18 с.

6. Гришин И. Шведская модель общественного развития : дихотомия рынок-политика / И. Гришин // Мировая экономика и международные отношения. – 2005. – № 11. – С. 79-95.

7. Федорова Т. С. Национальные модели информационного общества / Т. С. Федорова // Обсерватория культуры. – 2004. – № 1. – С. 22-27.

8. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества : проблемы и перспективы: Монография / А. А. Чернова. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2003. – 232 с.

УДК 336.71:061.1ЄС

В.Г. Кабанов
кандидат економічних наук,
Університет економіки та права «КРОК»
К.В. Цеков
магістрант,
Університет економіки та права «КРОК»

Трансформаційні перетворення банківського сектору Євросоюзу в посткризовий період

У статті досліджено стан і тенденції до змін банківської галузі Євросоюзу в посткризовий період. Окреслено основні напрями майбутніх перетворень.

Ключові слова: банківський сектор, корпоративне кредитування, банківський союз, Європейський Союз.

В.Г. Кабанов
кандидат економічних наук,
Університет економіки та права «КРОК»
К.В. Цеков
магістрант,
Університет економіки та права «КРОК»

Трансформационные преобразования банковского сектора Евросоюза в посткризисный период

В статье исследованы состояние и тенденции к изменениям банковской отрасли Евросоюза в посткризисный период. Очерчены основные направления будущих преобразований.

Ключевые слова: банковский сектор, корпоративное кредитование, банковский союз, Европейский Союз.